

29.11.2018

MH 5679/2018:1

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 13.11.2018

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA KANSALLISEN METSÄSTRATEGIAN 2025 PÄIVITYKSEKSI

Yleisiä ja tiivistelmää koskevia kommentteja

Kansallisen metsästrategian 2025 päivitysluonnoksen rakenne (visio, 3 strategista päämäärää, 7 tavoitekokonaisuutta ja 27 tavoitetta) on looginen. Samoin visio ja strategiset päämäärät ovat Metsähallituksen näkökulmasta oikean sisältöisiä ja kannatettavia. Hyvä lähtökohta on myös se, että metsästrategia toteuttaa metsiin liittyviä Agenda 2030-tavoitteita kansallisella tasolla.

Kansallisen metsästrategian 2025 päivitysluonnoksessa metsäsektorin kehitysnäkymiä on tarkasteltu hyvin laaja-alaisesti. Tämän vuoksi keskeisimmät kehityskohteet eivät välttämättä välity toimintaympäristön kuvauksesta strategialuonnokseen riittävän selkeästi ja korostu luonnoksessa riittävästi. Tilannetta voisi parantaa tiivistelmäosan korostuksilla ja yleensäkin strategialuonnoksen tiivistämisellä.

Metsähallituksen näkökulmasta metsäsektorin toimintaympäristön turvaamisen ja kehittämisen kannalta keskeisimpiä painotuksia strategiassa ovat:

- Puuta jalostavan teollisuuden kilpailukykyinen toimintaympäristö
- Metsäviestinnän merkitys ja organisointi (käsittäen myös kansainvälisen toiminnan)
- Ilmaston muutos
- Metsäluonnon monimuotoisuus
- Työvoiman saatavuus
- Hyvä metsänhoito
- Digitalisaation mahdollisuudet

Metsähallituksen tarkemmat kommentit luonnokseen on esitetty seuraavassa kappaleittain jäsenneilyä.

29.11.2018

MH 5679/2018:1

Toimintaympäristön kuvaus, kappaleet 1 ja 2

- Havukuitupuun kysynnän kasvu tulisi näkyä toimintaympäristön muutoksissa kuten myös strategian toimenpide-esityksissä, jotta voidaan vastata lisääntyvään raaka-ainekysyntään. (esimerkiksi s. 13-15)
- Metsäteollisuuden merkitystä kansantaloudessa tulisi kuvata paremmin. Tämä luo perustaa koko strategialle ja sen toimenpiteille. Metsäteollisuuden vuoden 2017 liikevaihto oli jo 29,8 miljardia euroa. (Luke: <https://stat.luke.fi/metsateollisuus>) (esimerkiksi s. 9)
- Tietoliikenneinfrastruktuurin on oltava toimiva koko maassa (s. 9)
- Vaikuttaminen kansainvälisillä foorumeilla tulisi näkyä jo strategian tässä osassa. (s. 10-11)
- Kansainvälisessä yhteistyössä korostetaan Kiinan merkitystä kasvavana markkinana. Metsätaloutta koskettavaa kansainvälistä yhteistyötä strategiassa ei juurikaan käsitellä. Esimerkiksi Ruotsin kanssa on paljon yhteistoimintaa koskien mm. konetekniikkaa, ICT:tä, biotekniikkaa, metsäntutkimusta yleensä (viimeksi Suomi 100v.) ja metsänviljelymateriaalin tuotantoa. (s. 15)
- Tekstissä mainitaan epämääräisesti metsäkadon näkyvän ”suorien maankäyttömuutosten lisäksi metsien pirstoutumisena”. Ilmaisua on syytä selventää. Metsätalousmielessä metsärakenteen pirstoutuminen mielletään nimenomaan pysyviin maankäyttömuodon muutoksiin liittyväksi (vrt. kaavojen ekologiset yhteysmerkinnot, joiden ei pitäisi estää kuitenkaan metsätaloustoimenpiteitä), eikä ainakaan (suomalaista) metsätaloutta tule syyllistää strategiassa millään muotoa metsäkadon aiheuttajaksi. (kohta 2.6., toinen kappale, s. 17)
- Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen. Tekstissä kuvataan metsien rooli hyvin, myös fossiilisten raaka-aineiden ja energian korvaajana. Tämä näkökulma ei kuitenkaan riittävästi välity strategian tavoitteisiin ja strategiseen hankesalkkuun. (s. 18-19)
- Kuva metsien vuotuisesta hiilensidonnasta olisi hyvä avata lukijalle parilla lisälauseella sen selventämiseksi, että hiilen sidonta lisääntyy, vaikka tämä on kuvattu kuvaajassa negatiivisilla arvoilla. Hiilivaraston positiivisen kehityssuunnan tulisi myös käydä selvemmin ilmi. (s. 19)
- Metsänjalostuksella parannetaan metsien kasvun lisäksi myös puun laatua ja mm. mahdollisuuksia varautua ilmaston muutoksen vaikutuksiin. (s. 22)
- Käsiteltäessä metsäluonnon monimuotoisuutta tulisi monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä koskevat kohdat perustella riittävästi tai liittää niihin lähdeviite. Tällainen on esimerkiksi lause ”Lajien uhanalaistumisvauhti metsissä on hidastunut, mutta ei vielä pysähtynyt”. Vuoden vaihteessa julkaistavan uuden uhanalaisuusarvioinnin tulokset tulisi ottaa myös huomioon strategian täytäntöönpanossa. Toteamus siitä, että puun käytön lisääntyessä tarvitaan monimuotoisuutta turvaavien toimenpiteiden vahvistamista, on tärkeä osa strategian kokonaisuutta. (s. 23)
- Metsien suojelua koskevassa tietolaatikossa viitataan Aichi-tavoitteisiin ja todetaan että niissä tavoitellaan 17 prosentin suojelua maa- ja sisävesipinta-alasta. Tässä yhteydessä olisi hyvä todeta, että Suomessa metsä-, kitu- ja joutomaista on suojeltu jo 17,2 %. (Tietolähde: <https://smy.fi/wp->

29.11.2018

MH 5679/2018:1

[content/uploads/2017/10/ff_graafi_2017_046_Metsien_suojelu_Suomessa.pdf](#)) (s. 26)

- o Eri tavoin suojeltujen alueiden pinta-aloja kuvaavasta kuvasta puuttuu selitetekstit pystyakselin luokittelijoille (s. 27)

Strategiset päämäärät, tavoitteet ja mittarit, kappale 3.

- o Kaikkien kohdassa 3 mainittujen strategisten päämäärien tavoitekokonaisuuksien ja tavoitteiden kannalta on olennaista, että metsäpolitiikka on riittävän pitkäjänteistä ja ennakoitavaa ja tarvittavat toimenpiteet riittävästi resursoituja. Tämä motivoi investoimaan metsäteollisuuteen, metsänhoitoon ja metsäluonnon hoitoon.
- **Tavoitekokonaisuus 3.1.1 Metsäalan yritykset uudistuvat ja uusia yrityksiä syntyy**
  - o Metsäalan ja puunkäytön merkitys ilmastonmuutoksen hillitsemisessä fossiilisten raaka-aineiden ja energian korvaajana sekä hiilen sitominen tuotteisiin tulisi huomioida tekstissä selvemmin ja sisällyttää myös tavoitteisiin.
  - o Luonnontuoteala tulisi voimakkaasti kasvavana toimialana erottua nykyistä selkeämmin omana kokonaisuutenaan.
  - o Strategiassa todetaan: *”Myös riistanhoidon ja porotalouden tuottama arvonlisäys on merkittävä, ja sitä on edelleen mahdollista kasvattaa.”* Ilmaisu kaipaa poronhoidon osalta tarkennusta kasvattamiskeinoista (esim. jalostusasteen nostaminen, palvelutuotannot ym.). Poromäärien kasvattaminen ei liene mahdollista.
  - o On erittäin tärkeää, että hirvieläinkannat saadaan pidettyä asetettujen tavoitteiden mukaisina. Liian korkeat hirvitiheydet aiheuttavat erityisesti männyntaimikoissa merkittäviä tuhoja vaikeuttaen laadukkaiden mäntytukkien ja vanerikoivujen kasvatusta. Hirvituhojen minimoimiseksi metsänviljelyssä suositetaan kuusta männylle sopivilla kasvupaikoilla. Tästä seuraa kasvutappioiden lisäksi luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Tämä korostuu vielä entisestään hirvieläinten tuhotessa sekapuutaimikoissa kehityskelpoisia männyn ja lehtipuun taimia.
  - o Mittareissa tulisi edelleen pitää mukana koko metsäalan yhteenlaskettua liikevaihtoa, kuten alkuperäisessä mittaristossa 2013 oli.
- **Tavoitekokonaisuus 3.1.2 Raaka-aineiden saatavuus mahdollistaa metsien käytön lisäämisen ja uudet investoinnit**
  - o Turvemaiden hoitotapojen kehittämistä olisi korostettava enemmän ympäristö- ja ilmastosyistä.
  - o Esitetään ensimmäisessä kappaleessa lueteltuihin keinoihin lisättäväksi ”parhaan mahdollisen saatavilla olevan metsänviljelymateriaalin käyttäminen”. (s. 32)
  - o Pääministeri Sipilän esitystä puuttomien alueiden metsittämisestä tulisi harkita sisällytettäväksi strategiaan.
- **Tavoitekokonaisuus 3.2.1 Metsäalan osaaminen on monipuolista ja vastaa muuttuvia tarpeita**
  - o Digitalisaation merkitys ja kehittymismahdollisuudet eivät nouse strategiassa riittävästi esille (esim. tekoäly suunnittelun apuvälineenä, maiseman visualisointi, dronet ym.)

29.11.2018

MH 5679/2018:1

- Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja pysyvyys toimialalla on suuri haaste kaikille metsässä toimiville yrityksille sekä kone- että manuaalituotuksessa.
- Metsäalan ammatillisessa koulutuksessa tulisi opiskelijoille pyrkiä antamaan entistä parempia valmiuksia ympärivuotiseen työllistymiseen. Tämä voisi tapahtua esim. verkostoitumalla aktiivisesti matkailu- ja kiinteistöhuoltotoimialojen kanssa.
- Työvoiman osaamistarvetta tulisi tarkastella nykyistä enemmän tehtäväkohtaisesti. Tämä helpottaisi tilapäisen työvoiman rekrytointia matalan osaamisvaateen tehtäviin.
- Tutkimuksen rooli on keskeinen koko strategian tieto- ja kehittämistarpeiden kannalta. Neljäs tavoite esitetään täydennettäväksi monipuolisemmaksi esim. muotoon: ”Tutkimustoiminta vastaa biotalouden tarpeisiin ja lisääntyneeseen tietotarpeeseen ilmastonmuutoksen vaikutuksista”.
- Mittareihin esitetään lisättäväksi työvoiman saatavuutta kuvaava mittari. Se tuotettaisiin esim. yrittäjä- ja urakanantajatiedustelulla.
- **Tavoitekokonaisuus 3.2.2 Hallinto on joustava, vaikuttava ja asiakaslähtöinen**
  - Kappaleessa käsitellään hyvin kaavoituksen merkitystä eri tavoitteiden yhteensovittamisessa. Tämä voisi paremmin näkyä myös tavoitteissa esim. seuraavasti: Kaavoitusjärjestelmä tukee metsätalouden ja monipuolisen liiketoiminnan mahdollisuuksia sekä eri tavoitteiden yhteensovittamista.
- **Strateginen päämäärä 3.3 Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä**
  - Tämän strategisen päämäärän nimi on parempi tässä pidemmässä muodossa kuin tiivistelmässä ja kappaleessa 1 käytetyssä lyhyemmässä muodossa. Kestävyyden osa-alueiden mainitseminen erikseen on perusteltua. Tämä nimeämislinjaa voisi käyttää läpi strategian.
- **Tavoitekokonaisuus 3.3.1 Metsätalous on aktiivista ja yritysmäistä**
  - Esitetään mittareihin lisättäviksi (VMI:n tuloksiin perustuen) uudistamisen, taimikonhoidon ja kasvatushakkuiden rästipinta-alat. Yleensäkin hyvään ja oikea-aikaiseen metsänhoitoon panostaminen ja metsänhoitorästeistä eroon pääseminen tulisi korostua strategiassa nykyistä selkeämmin.
  - Metsänomistajarakenne ei sinällään ole välttämättä ongelma tilakoon ollessa kohtuullinen. Ongelman muodostavat passiiviset metsänomistajat, joihin tulisi erityisesti neuvonnan keinoin pyrkiä vaikuttamaan. Strategiassa esitetyt toimenpiteet eivät Metsähallituksen mielestä ole kaikilta osin realistisia. (Esim. s. 53: Metsänomistusrakenteen kehittäminen ” estämällä kuolinpesien muodostusta”)
  - Kannustejärjestelmien kehittämisessä olisi hyvä huomioida myös metsänomistajien yhteistyön edistäminen.
- **Tavoitekokonaisuus 3.3.2 Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys vahvistuvat**
  - Valtion monikäyttömetsien, kuten muidenkin metsänomistajien metsien, hyvin suuri merkitys virkistys-, matkailu- ja metsästyskäytössä sekä terveysvaikutuksien näkökulmasta tulisi saada strategiassa paremmin esille. Kävijämäärien mittaamista

29.11.2018

MH 5679/2018:1

voitaisiin kehittää esimerkiksi kansallispuistojen esimerkin perusteella tai hyödyntäen kännyköiden sijaititiedon perusteella saatavaa informaatiota, mitä Metsähallitus parhaillaan testaa.

- Metsäsektorin ja metsätoimialan yhteinen viestintä on erityisesti tämän tavoitekokonaisuuden osalta erittäin tärkeässä roolissa ja sen tulisi näkyä myös koko strategiassa nykyistä selkeämmin. Tavoitteena tulee olla metsien käytön hyväksyttävyyden varmistaminen kansalaisten vieraantuessa entistä enemmän luonnosta.
- Tutkimuksen merkitys on tämän tavoitekokonaisuuden kannalta erityisen suuri. Tutkimusta on käsitelty lähinnä tavoitekokonaisuudessa 3.2.1. Tämän lisäksi tähänkin aihealueeseen sopisi lisättäväksi sitä koskeva tavoite, esim. seuraavasti: ”Metsien tutkimus- ja seurantatiedon avulla kehitetään metsien hoidon menetelmiä, lisätään tietoa ilmastonmuutoksesta sekä metsien merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle.”
- Tekstissä ilmaston muutokseen liittyen nostetaan perustellusti esille uusien aktiivisten toimien mahdollisuudet. Tämän voisi hyvin huomioida myös tavoitteissa täydentämällä neljännen tavoitteen muotoon ”Metsien monipuolistuva hoito ja käyttö sekä metsän- ja luonnonhoidon menetelmien kehittäminen tukevat ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista.” Näin tavoite sisältäisi selvemmin ja monipuolisemmin toimet ja kehittämisen esim. jalostuksen mahdollisuuksista aina tuhojen ehkäisyyn ja vieraslajien torjuntaan.

Strateginen hankesalkku

- Hankesalkku on hyvin kohdennettu ja sisältää strategian toteuttamisen kannalta keskeisimmät aihealueet.
  - Kuten luvussa 6 todetaan, niin hankkeiden rahoitus edellyttää niiden sisällyttämistä valtiontalouden kehyspäätöksiin ja valtion talousarvioon useiden ministeriöiden osalta. Hankkeiden rahoitus on koko strategian toteutuksen kannalta ratkaiseva asia.
  - Metsähallitus soveltuisi hyvin toimijaksi useimpiin hakesalkun hankkeisiin. Vaikka varsinaisella hankkeella haluttaisiin vaikuttaa lähinnä vain yksityismaiden osalta, niin Metsähallitus kehittää kuitenkin yleensä samoja asioita omassa toiminnassaan. Tämän perusteella Metsähallitus soveltuisi lisättäväksi toimijaksi ainakin hakkeisiin C, D, E, H ja J.
- **Hanke C: Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito**
    - Vaelluskalojen liikkumisen huomiointi teiden rakentamisen yhteydessä on kannatettava asia.
    - Valuma-alue suunnittelun merkitystä olisi hyvä korostaa liittämällä s. 53 ensimmäisen kappaleen loppuun esim. lauseen: ”Eri käyttömuotoja (metsätalous, luonnonhoito ja suojelu) huomioivaa valuma-alue suunnittelua olisi syytä lisätä. ”
  - **Hanke D: Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus**
    - Talousmetsien luonnonhoidon osalta olisi hyvä todeta, että luonnonhoitotyöt on järkevää pyrkiä toteuttamaan normaalien metsätaloustöiden yhteydessä, eikä niistä irrallisina hankkeina. Tällöin saavutetaan töiden suunnittelussa ja toteutuksessa

29.11.2018

MH 5679/2018:1

parhaat synergiahyödyt. Metsätalouden normaalien vesiensuojelutoimenpiteiden yhteydessä voidaan parantaa virtavesiä mm. vaellusesteitä poistamalla.

- METSO-ohjelman kehittämisen osalta tulisi huomiota kiinnittää myös pienvesiin. Metsätaloustoimien takia useat purot ovat menettäneet kaloille soveliaat kutosoraikot ja virtavedet ovat muutoinkin kärsineet. METSO-ohjelma on tähän asti keskittynyt puronvarsien suojeluun vedenpinnan yläpuolelta, mutta tämän lisäksi olisi syytä huomioida myös varsinaisen uoman kunto. Tekstin voisi täydentää esim. seuraavasti: ”Lisäksi kehitetään tulevaisuuden METSO-ohjelmaa niin, että se soveltuu myös muihin ekosysteemeihin, kuten soihin, kosteikkoihin ja pienvesiin, sekä elinympäristöjen tilan parantamiseen. Metsätalouden muuttamien virtavesien kunnostustarve on tunnistettu useissa eri strategioissa. Kunnostustoiminnan lisäämiseksi olisi syytä kohdistaa rahoitusta virtavesikartoituksiin. ”

Lopuksi

Metsähallitus pitää kansallisen metsästrategian 2025 päivitystä tarpeellisena. Sen taustalla oleva toimintaympäristön arvio vastaa pääpiirteissään Metsähallituksen käsitystä toimintaympäristön kehityksestä. Visio ja strategiset päämäärät ovat Metsähallituksen näkökulmasta oikean sisältöisiä ja kannatettavia. Hankesalkku sisältää strategian toteuttamisen kannalta keskeisimmät aihealueet. Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisen metsästrategian luonnoksesta. Lisätietoja lausunnosta antaa kehitysjohtaja Tapio Pouta, sähköposti: tapio.pouta@metso.fi.

Pentti Hyttinen
pääjohtaja